

ŠVEITSI-EESTI
koostööprogramm

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

KESKKONNAAMET

Looduskaitse tulemuslikkuse hindamine

Keskkonnaamet

Kura kurgu hoiuala

08.10.2025

Andres Miller

PAME hindamismetoodika valmis Euroopa Liidu rahalisel toetusel tehnilise abi rahastamisvahendi kaudu ja koostöös Euroopa Komisjoni struktuurireformide toetamise peadirektoraadiga.

Üldinfo

Küsimus	Vastus
Kaitstava loodusobjekti nimi	Kura kurgu hoiuala
KKR kood	KLO2000316
Asukoht (maakonnad)	Saare maakond
Kaitse alla võtmise aeg (ala moodustamise aasta)	2007
Vöönd(id):	
loodusreservaatide arv	ei kohaldu
loodusreservaatide kogupindala	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite arv	ei kohaldu
sihtkaitsevööndite kogupindala	ei kohaldu
piiranguvööndite arv	ei kohaldu
piiranguvööndite kogupindala	ei kohaldu
IUCN kategooria(d)	VI
Natura 2000 võrgustiku alad	valdav osa Kura kurgu linnualast, pool Vesitükimaa loodusalast
Kaitseala valitseja	Keskkonnaamet
Kogupindala (ha)	189 447,12
Maismaa pindala (ha)	484,5
Eraomandis oleva maa pindala (ha)	320,09
Kaitsekorralduskava nimi	Kura kurgu hoiuala, Vesitükimaa hoiuala, Vesitükimaa laidude ja Vesitükimaa hallhülge püsielupaiga kaitsekorralduskava 2017-2026, Pärandniitude tegevuskava
Kaitsekorralduskava tegevuskava periood	2017-2026, 2021-2027
Tulemuslikkuse hindaja nimi	Andres Miller
Tulemuslikkuse hindamise kuupäev (pp.kk.aaaa). Kui hindamistabelit on värskemate andmete põhjal täiendatud, lisada ka uuendamise kuupäev ja vastava küsimuse number.	08.10.2025
Eelmise hindamise aeg (pp.kk.aaaa), s.h METT hindamine	24.11.2022
Loodusobjekti esile tõstmist vääriv tähtsus või eripära piirkonna, Eesti või Euroopa kontekstis* (**täita asjakohasusel)	asub Lääne-Eesti saarestiku biosfääri programmilal; IBA Kura kurk (EE049)

Hindamistabel

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
üldine	üldine	Kas alal on (ajakohane) kava?	Jah, alapõhine kaitsekorralduskava, lisaks kohalduvad liigikaitsekava(d) ja/või elupaiga tegevuskava(d)	EELIS, eksperdihinnang	Kura kurgu hoiuala, Vesitükimaa hoiuala, Vesitükimaa laidude ja Vesitükimaa hallhülge püsielupaiga kaitsekorralduskava 2017-2026 ning Pärandniitude tegevuskava; Hallhülge (Halichoerus grypus) kaitse tegevuskava lõppes 2019; piirkonna kaitseplaneerija Gunnar Raun
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks olevate liikide esinemise/seisundi info oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud $\geq 90\%$ väärtustele	KKK, EELIS, eksperdihinnang	andmestik aastaist 2009-2013, KKK hakati koostama 2014 ja kinnitati 2017; piirkonna kaitseplaneerija
planeerimine	seisund	Kas kõikide ala kaitseväärtuseks (kaitse-eesmärgiks) olevate elupaikade seisund oli kaitsekorraldusperioodi alguses kindlaks tehtud?	Seisund oli määratud $\geq 90\%$ väärtustele	KKK	(2014. a ei leitud tüüpi 1210, mistõttu tehti KKK-s ettepanek see kaitseväärtuste hulgast välja arvata)
planeerimine	seisund	Milline on liikide seisundi andmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - $\geq 90\%$ seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	EOÜ Kura Kurgu linnuala 2012. a inventuur
planeerimine	seisund	Milline on elupaikade seisundiandmete usaldusväärsus ja kvaliteet?	Väga hea - $\geq 90\%$ seisundi hinnangutest põhineb ajakohastel kvantitatiivsetel andmetel (uuringud, seired, inventuurid, vaatlused)	KKK	elupaiku on inventeeritud 1993.-2010. a ja täiendavalt 2014. a KKK koostamise raames
planeerimine	seisund	Kas eelmisel kaitsekorraldusperioodil/selle kaitsekorraldusperioodi algul tuvastati andmelünki, mis takistasid lähteolukorra (kaitseväärtuste seisundi) kindlaks määramist?	Olulised andmelüngad puuduvad/ei ole asjakohane	KKK	KKK näeb ette emaputke (II kat) inventuuri, kuid see liik ei ole HA kaitseväärtuseks (on Vesitükimaa LA kaitseväärtuseks); erinevad linnustikuga seotud uuringud, mis täiendavad olemasolevat andmestikku, kuid neid andmelünki ei saa pidada olulisteks
planeerimine	survetegurid	Kas ala kõigi kaitseväärtuste osas on survetegurid (otsesed negatiivsed mõjutegurid) tuvastatud?	Survetegurid on kindlaks määratud kõigile (100%) kaitseväärtustele (kui asjakohane)	KKK	mõne elupaigatüübi (nt 1110, 1150) mõjutegurid ei ole eraldi välja toodud, vaid need on kaitseväärtust kirjeldavas tekstis
planeerimine	survetegurid	Kas survetegurite olulisus ja ulatus on kindlaks määratud?	Survetegurite ulatus ja olulisus on kindlaks määratud kõikide kaitseväärtuste ja survetegurite puhul	KKK	mõne elupaigatüübi (nt 1220, 1640) puhul on välja toodud, et olulised mõjutegurid puuduvad, linnustikku mõjutavatest teguritest (ja meetmetest) anna põhjaliku ülevaate tabel 6 KKK-s

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	survetegurid	Nimeta ala kõige olulisemad survetegurid?	transport; rohumade hülgamine; elusorganismide kasutus; militaar-tegevused ja muud inimsekkumised; kliimamuutused	KKK;KKK;KKK;KKK;KK	õliireostuse mõju merelindudele on KKK-s hinnatud tugevaks; ohustab ka mere- ja rannikukooslusi ning hallhüljest;KKK-s on mõju lindudele hinnatud oluliseks; ohustab roostumise ja võsastumisega ka pärandniite ning kaitsealuseid taimeliike (emaputk, kápalised);jaht ja kaaspüük võrgu- ja mõrrapüügil ohustab ja häirib linde, sh sukelparte, ning hallhüljest;rannakoosluste tallamine ja risustamine puhkajate poolt; lohesurf häirib linde; häirimine puhke- ja poegimisaladel mõjutab hallhüljest;jää puudumine suurendab röövluse ja nakkushaiguste ohtu hülgepoegade seas
planeerimine	survetegurid	Kas arvesse on võetud ka väljastpoolt kaitseala tulenevaid survetegureid?	Kaitseala piiridest väljaspoolt tulenevaid survetegureid on arvestatud ammendavalt või on selgitatud, et selliseid survetegureid ei esine.	KKK	õliireostus võib kaitstavale merealale kanduda väljaspoolt; kliima soojenemine on planeediülene probleem
planeerimine	eesmärgid	Kas ala elurikkusega seotud kaitseväärtustele on seatud kaitse-eesmärgid?	Ala-spetsiifilised kaitse-eesmärgid on seatud kõikidele kaitseväärtustele	KKK	
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitseväärtuste kaitse-eesmärgid määratlevad elupaikade ja liikide soovitava seisundi?	Kaitse-eesmärkidega täpsustati elupaikade/liikide soovivat seisundit. Sihtväärtused on kas kvantifitseeritud või ajaliselt piiritletud. / Konkreetset eesmärgid on pooltel või enamal (50% - <100%) kaitseväärtustest.	KKK	hallhüljel on kaitse-eesmärgiks lesilate säilimine looduslikuna
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärgid on seatud ka muudele kaitseväärtustele kui otseselt elurikkust puudutavatele kaitseväärtustele?	Ei ole asjakohane (alal puuduvad vastavad kaitseväärtused)	RT	Saare maakonna hoiualade määrus ei nimeta muid kaitseväärtusi peale otseselt elurikkusega seotute
planeerimine	eesmärgid	Kas kaitse-eesmärke on seatud ka sellistele hüvedele/väärtustele, mis ei ole määrusega ala kaitseväärtuseks seatud?	Jah	KKK	oja-haneputk ja püramiid-koerakäpp ning hulk linnuliike soovitakse lisada HA kaitseväärtuste hulka
planeerimine	meetmed	Kas kaitsealal on vaja aktiivseid kaitsekorralduslikke tegevusi (lisaks LKS alusel kohalduvale kaitsekorrale/piirangutele)?	Jah, täiendav sekkumine on vajalik	KKK	pärandniidud (KKK kjärgi 118,5 ha)
planeerimine	meetmed	Kas kõikide kaitseala kaitse-eesmärkide saavutamiseks kavandati vajalikud meetmed/tegevused?	Kaitsekorralduslikud meetmed on seatud kõikidele asjakohastele kaitse-eesmärkidele. Kõik meetmed on SMART.	KKK	
planeerimine	meetmed	Kas määratud meetmed näevad ette tegevusi väljaspool kaitseala piire?	Ei ole asjakohane (teadaolevalt puudub vajadus tegevusteks väljaspool piire)	KKK	

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
planeerimine	meetmed	Kas tegevused käsitlesid kõiki kaitsealal tuvastatud ja kaitseväärtusi mõjutavaid survetegureid?	Kõikidel peamistel surveteguritel on vastav meede.	KKK	
rakendamine	sisendid	Kas saab välja tuua muid puudujääke ala kaitsekorraldusega seotud teadmistes/alusinfos (peale seisundiandmete puudujääkide)?	Ei, kaitsekorraldusperioodil ei ole selgunud olulisi puudujääke teadmistes	eksperdiarvamus	(hindaja arvamus)
rakendamine	sisendid	Kas teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud annavad piisava teabe, et hinnata ellu viidud tegevuste edukust ja kaitse-eesmärkide saavutamist või nende suunas liikumist?	Seire võimaldab hinnata poolte või enama (50%-<100%) tegevuste tulemuslikkust/kaitse-eesmärkide saavutatust	EELIS, Tableau, KESE	EELIS-es infot suhteliselt vähe, Tableaus (PlutoF!) andmeid rohkem, KESE-s võib andmeid rohkem olla, kuid neid on keerukas ja aeganõudev välja otsida
rakendamine	sisendid	Kui teostatud seire, inventuurid ja/või uuringud ei anna piisavat teavet, siis mida tuleb teha, et puudujääke lahendada?	(riikliku) seire aruandevormid ühildada EELIS-ega	EELIS, KESE	KESE andmed suures osas ei kajastu EELIS-es
rakendamine	sisendid	Kas seire-, inventuuride ja/või uuringute tulemusi kasutati ala kaitsekorralduse kohandamiseks?	Seiretulemusi on suures osas kasutatud ala kaitse korralduse/meetmete kohandamiseks	eksperdiarvamus	alustatud on HA määruse muutmist (5 elupaigatüübi lisamine kaitseväärtuste hulka)
rakendamine	protsess	Kas huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava planeerimise etapis?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK	KKK koostamisse olid kaasatud spetsialistid BEF-ist, TÜ Eesti mereinstituudist, EOÜ-st, ELF-ist, Keskkonnateabe Keskusest, OÜ-st Consultare ja KeA-st; toimus 2 avalikkuse kaasamise koosolekut (01.12.2014 ja 15.11.2014) ja 1 töökoosolek (25.04.2011), kusl osalesid lisaks vallaametnikud, maaomanikud, maahooldajad, kalurid jt huvilised
rakendamine	protsess	Kas kaitseala väärtuste ja kaitsekorralduse valdkonnas pädevaid huvirühmasid kaasati kaitsekorralduse/tegevuskava rakendamisse?	Jah - huvirühmi kaasati	KKK	
rakendamine	protsess	Kas konsultatsioonide või tegevuste koordineerimise käigus tekkis teadaolevaid konflikte (vastasseise)?	Ei oska vastata	KKK	KKK-s olevatest protokollidest vastasseise ei nähtu
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud pool-looduslike koosluste (niiduelupaikade) taastamistööde ellu viimise seis?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud taastamistöödest on rakendatud	EELIS, KKK	EELIS-e järgi on PLK-sid u 140 ha, neist oli 2024. a hoolduses u 80 ha; 2016. a oli hoolduses 36 ha, ehk taastamist vajab u 100 ha, millest praegu on taastatud ja hoolduses u 40%

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud märgaladega ja veekogudega (soolupaigad, jõed, järved) seotud taastamistööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	märgaladega seotud taastamistööd KKK-s ei ole (olulisi maismaa märgalasiid alale ei jää)
väljundid	meetmed	Milline on koosluste hooldamistööde ellu viimise seis?	Üle poole (50-90%) hooldusest vajavate koosluste pindalast on hooldusesse võetud.	EELIS, KKK	EELIS-e järgi on PLK-sid u 140 ha, neist oli 2024. a hoolduses u 80 ha e 57%
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud liigikaitsetööde ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	selliseid tegevusi pole kavandatud
väljundid	meetmed	Milline on kavas määratud muude otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmete (hooldus-, taastamis- ja ohjamismeetmed jms) ellu viimise seis?	Ei ole asjakohane	KKK	selliseid tegevusi pole kavandatud
väljundid	meetmed	Millised I ja II prioriteediga meetmed on tähtsaks rakendamata ja miks?	poollooduslike koosluste hooldamise ja taastamise töid on tehtud kavandatud tunduvat vähem	EELIS, KKK	maaomanike ja maahooldajate vähene huvi, sh majanduslik; (lootus, et hooldamata kooslusele lubatakse midagi ehitada)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga inventuurid, seire ja uuringud on ellu viidud?	Üle poole (50-90%) planeeritud meetmetest on rakendatud.	KKK, EELIS, KESE, eksperdi hinnang	riiklikud seired on üldjuhul ellu viidud, rannikumerele peatuvate veelindude seire ja talvituvate lindude avamere lennuloendus on tegemata (?)
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga ala valitsemisega seotud meetmed (kavad, kaitse-eeskirjad jms) on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, eksperdi hinnang	KKK vahehindamine (2021) on tegemata, kaitsekorra uuendamist (2017) on alustatud, kuid praegu menetlus jätkuvalt pooleli
väljundid	meetmed	Kas I ja II prioriteediga rekreatsiooni ja keskkonnaharidusega seotud meetmed on ellu viidud?	Vähem kui pool (<50%) planeeritud meetmetest on rakendatud	KKK, MaRu	17-st kavandatud tähisest on paigaldatud 3 tk; kavaväliselt on paigaldatud 2 infotahvliit (LIFE loopealsed ja LIFE pärandniidud)
väljundid	meetmed	Kas hinnataval perioodil on lisaks ellu viidud sellised kaitse-eesmärgid toetavaid tegevusi, mis ei ole ette nähtud kavaga?	2 LIFE-projektidega seotud infostendi; Saaremaa lõugaste inventuur (hõlmab ka Kura kurgu HA)	KKK, MaRu	
väljundid	tulemused	Milline on nende liikide seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Vähem kui poolte (<50%) (indikaator)liikide seisund on stabiilne või paranenud	KKK, EELIS, Tableau, KESE, eksperdi hinnang	hinnang tugineb indikaatorliikidele tõmmuvaeras, kivirullija, järvekaur, merivart ja hallhüljes ning lisaks hahk, naaskelnokk ja väikeluik
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste väärtuste seisund on halvenenud?	tõmmuvaeras, järvekaur, merivart, hahk, väikeluik	EELIS, Tableau, KESE, eksperdi hinnang	
väljundid	tulemused	Kui alla 90% liikide seisund on stabiilne või paranenud, siis palun tooge välja liikide seisundi halvenemise põhjused ja/või, millised tegevused on teie arvates vajalikud, et saavutada paremaid tulemusi?	peamised põhjused on ilmselt väljaspool hoiuala, mujal rändeteel	eksperdiarvamus	põhjuseks võib olla ka see, et andmed on küll olemas, kuid liiga raskesti leitavad (ja seega mittekasutatavad; hindaja arvamus)

Valdkond	Teema	Küsimus	Vastus	Vastamisel kasutatud andmeallikas	Selgitused, lisainfo/vastuse põhjendus
väljundid	tulemused	Milline on nende elupaikade seisund, mille kaitseks ala on määratud?	Kõigi või enamiku (≥90%) kaitseväärtuste seisund on paranenud või on jäänud samaks.	KKK, EELIS	enamiku elupaigatüüpide seisund on jäänud samaks, karide pindala on ilmselt mudelarvutuse tulemusel suurenenud ligi 8 korda
väljundid	tulemused	Kui ≥90% elupaikade seisund on sama või paranenud, siis palun tooge välja peamised edutegurid?	looduslikud mere- ja rannikelupaigad ei vaja inimese sekkumist, seal on suudetud inimõju hoida suhteliselt väike; pärandniitudest veidi üle poole on hoolduses ja seal on koosluste seisund eeldatavasti paranenud, hooldamata pärandniitudel on seisund eeldatavasti aga halvenenud	ekspertiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kui asjakohane, siis milliste elupaikade seisund on halvenenud?	ilmselt on halvenenud poollooduslike koosluste seisund, mida pole hooldatud ega taastatud	ekspertiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Milline on ala kaitsekorralduse mõju ökosüsteemi teenustele?	Ökosüsteemi teenuste pakkumine on oluliste muutusteta	ELME	keskmine (6,11 palli 10-palli skaalal; kuid hinnang on antud vaid 0,20% põhjal hoiualast)
väljundid	tulemused	Millised on olnud muutused ala ökoloogilises sidususes?	Ökoloogiline sidusus on stabiilne	ELME	keskmine (55,71 palli 100-palli skaalal; kuid hinnang on antud vaid 0,18% põhjal hoiualast)
väljundid	tulemused	Kas on tuvastatud ala kaitsekorra rikkumisi?	Jah, on tuvastatud kaitsekorra rikkumisi	KKK	KKK lisas 7 on foto nr 2 kuivenduskraavist soostunud niidul ning fotod nr 13 ja 14 lõkkeasemetest
väljundid	tulemused	Kas tuvastatud ala kaitsekorra rikkumistel võib olla (oluline) mõju ala kaitseväärtustele?	Jah, rikkumistel on võimalik (oluline) mõju kaitseväärtustele	ekspertiarvamus	ebaseaduslikud lõkkeasemed ja veel enam kraavid võivad kahjustada või suisa hävitada kaitseväärtuseks olevaid elupaigatüüpe
väljundid	tulemused	Kas teie hinnangul on ala kaitsekord olnud sobiv ja piisavalt tõhus kaitse-eesmärkide saavutamise toetamiseks?	Jah	ekspertiarvamus	(hindaja arvamus)
väljundid	tulemused	Kas määruses nimetatud ala kaitseväärtused on asjakohased ja piisavad?	Ei, kuid kaitse-eeskirja/määruse muutmise on juba töös	ekspertiarvamus	HA määrus on muutmisel ning kaitseväärtuste loend ajakohastamisel
muu	muu	Muud tähelepanekud ja kommentaarid, mida soovite lisada	kaaluda Kura kurgu linnuala piires olevate kaitstavate alade ja PEP-ide liitmist üheks kaitsealaks	ekspertiarvamus	rahvusvaheliste ja siseriiklike kaitstavate alade piiride ühildamine lihtsustab aruandlust ja parandab administratiivset suutlikkust (hindaja arvamus)

Skoor

	Max skoor	Hindamise skoor	%
Üldskoor:	92	74	80,4%
Üldine	3	3	100,0%
Seisund (planeerimine)	15	15	100,0%
Survetegurid (planeerimine)	9	9	100,0%
Eesmärgid (planeerimine)	9	8	88,9%
Meetmed (planeerimine)	6	6	100,0%
Sisendid (rakendamine)	9	7	77,8%
Protsess (rakendamine)	6	6	100,0%
Meetmed (väljundid)	15	7	46,7%
Tulemused (väljundid)	20	13	65,0%

Üldine	3	3	100,0%
Planeerimine	39	38	97,4%
Rakendamine	15	13	86,7%
Väljundid	35	20	57,1%

Mõisted ja lühendid

Mõiste	Selgitus
Kaitseväärtus	Ala kaitse alla võtmise määruks/kaitse-eeskirjas nimetatud kaitstav loodusväärtus (kaitse-eesmärk).
Kaitse-eesmärk	Kaitseväärtuse soovitud seisund.
Kava	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduse aluseks olev tegevuskava: kaitsekorralduskava, liigi kaitse tegevuskava, elupaiga tegevuskava.
KKK	Kaitstava loodusobjekti kaitsekorralduskava.
Kaitsekorraldusperiood	Esmakordsel hindamisel ja ajakohase (s.t kava sisu on olnud üldjoontes jätkuvalt asjakohane) kava olemasolul on hinnatava kaitsekorraldusperioodi alguseks kava algus/koostamise aeg ja perioodi lõpuks hindamise aeg. Kava puudumisel ja/või korduval hindamisel saab kaitsekorraldusperioodiks arvestada hindamistsükli pikkust/eelmise hindamise läbi viimise aega (vastavalt hindamise korraldusele 10 või 12 aastat).
Survetegur	Kaitseväärtuse soodsa seisundi säilimist või saavutamist negatiivselt mõjutav tegur (nt reostuskoormus, häiringud, maaparanduse mõju, intensiivne maakasutus, võõrliikide surve jm)
Kaitsekorralduslikud meetmed	Tegevused, mida tuleb rakendada kaitse-eesmärkide saavutamiseks, sh eesmärkide saavutamist ohustavate mõjutegurite ohjamine. Kaitsekorralduslike meetmete hulka kuulub elupaikade kaitsmine, säilitamine, loomine, taastamine, majandamine. Käesoleva hindamise kontekstis on eristatud: - looduskaitseseadusest ja/või ala kaitse-eeskirjast tulenev kaitsekord (õigusaktidega kehtestatud piirangud); - kaitseala n-õ aktiivne majandamine ehk täiendavate tegevuste planeerimine läbi tegevuskavade, tööplaanide, toetusprogrammide (nt elupaikade taastamine ja hooldamine, külastustaristu rajamine). N-õ aktiivsete meetmete puhul on omakorda eristatud: - looduskaitsemeetmed/otseselt kaitseväärtustele suunatud meetmed ehk tegevused, mille rakendamisest võib oodata otsest kasu liikide või elupaikade seisundile (nt elupaiga taastamine, elupaiga hooldamine, võõrliigi tõrje). - toetavad meetmed ehk tegevused, mille kasu kaitseväärtustele on kaudne (nt seire seisundi tuvastamiseks, kava koostamine ja tulemuslikkuse hindamine tegevuste planeerimiseks, haridusprogrammid teadlikkuse tõstmiseks, kaitseala tähistamine piirangute rakendamiseks jm)
SMART	Mõistet SMART (specific, measurable, achievable, relevant, time-bound) kasutatakse siinkohal kaitse-eesmärkide ja meetmete kontekstis. "SMART" mudelile vastav eesmärk või meede on konkreetne, mõõdetav, saavutatav, asjakohane ja ajaliselt määratletud.
Väljund (rakendatud tegevus)	Väljunditeks on ellu viidud tegevused ja nende mõõdetavad näitajad: nt taastatud või hooldatud alade pindala, rajatud külastustaristu pikkus, kontrollkäikude arv vms.
Tulemus (saavutatud seisund)	Tulemus on ellu viidud tegevuste abil saavutatud olukord, mis võib olla kirjeldatud läbi liikide ja elupaikade seisundi.
PAME hindamine	PAME (Protected Area Management Effectiveness) on IUCNi WCPA raamistikul põhinev lähenemine, millega hinnatakse kaitsealade valitsemise tulemuslikkust läbi aspekti kaudu — kontekst, planeerimine, sisendid, protsessid, väljundid ja tulemused. PAME hindamine näitab, kui hästi ala juhtimine aitab saavutada seatud looduskaitselisi eesmärke.

Survetegurite kategooriad	Selgitus
põllumajandus	(intensiivne) maaharimine, karjatamine, taimekaitsevahendite ja väetiste kasutamine jm
rohumaade hülgamine	niitmise või karjatamise lõppemine
põllumajandusmaade kuivendamine	põllumajandusmaade maaparandusüsteemid
metsandus	raied, raadamine, metsastamine jm
metsamaade kuivendamine	metsamaade maaparandusüsteemid
kaevandamine	kaevandamine, s.h turbakaevandused
energia tootmine (sh infrastruktuur)	hüdroenergia, tuulepargid, päikesepargid, elektriliinid jm
transport	teed, raudteed, sadamad, maismaa- ja veeliiklus jm
ehitustegevus ja asustus	asustuse laienemine, ehitustegevus, puhketegevused, reostus asustusest, äri- ja tootmistegevusest jm
elusorganismide kasutus	vesiviljelus, kalastamine, jahipidamine, toidu ja muu materjali kogumine loodusest, liikide või elupaikade kahjustamine jm
militaartegevused ja muud inimsekkumised	militaaralad, tarastamine, vandalism
võõr- ja problemaatilised liigid	võõrliigid, probleemsed kodumaised liigid jm
segallikatest põhjustatud reostus	heited vette, heited pinnasesse, heited õhku, müra, valgusreostus jm
inimtekkelised veerežiimi muutused	maaparandus, veekogude hüdro-morfoloogia muutmine, veevõtt jm
looduslikud protsessid	erosioon, eutrofeerumine, koosluste looduslik areng, kisklus, kobraste tegevus, haigused ja parasiidid jm
loodusõnnetused	torm, põleng, maalihe, üleujutus jm
kliimamuutused	põuad, üleujutused, veerežiimi muutused, liikide levikuareali muutumine jm kliimamuutuste mõjul
muu	

Loodusdirektiivi aruande hinnangud	Selgitus
soodne	favourable = FV
ebapiisav	unfavourable-inadequate = U1
halb	unfavourable-bad = U2
teadmata	unknown=XX